

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/edukacja/przystanek-historia/95397,Milenium-chrztu-Polski-Krok-na-drozdze-do-wolnosc.html>

18.04.2024, 06:08

Milenium chrztu Polski. Krok na drodze do wolności

14 kwietnia 1966 r. - tysiąc lat od dnia przyjęcia chrztu przez Mieszka I (data symboliczna) - rozpoczęły się obchody milenium chrztu Polski.

Prymas Stefan Wyszyński zainaugurował milenijne uroczystości mszą świętą w katedrze gnieźnieńskiej, lecz ich kulminacja przypadła 3 maja na Jasnej Górze, w święto Matki Boskiej Królowej Polski.

10 lat Wielkiej Nowenny

Obchody milenium chrztu Polski zostały poprzedzone Wielką Nowenną Tysiąclecia – rozpisany na dekadę planem duszpasterskim. Kard. Wyszyński chciał pobudzić powszechną religijność, a celem tych działań miała być rekatolizacja społeczeństwa. Wielka Nowenna i Milenium miały odwrócić skutki komunistycznej laicyzacji.

Komunistyczna władza uznała te działania za wkraczanie Kościoła w sferę polityczną. W podobny sposób traktowano każde działanie poza murami świątyń. W 1958 r. rozpoczęła się więc nowa ofensywa antykościelna. Jej symbolicznym początkiem stała się rewizja w Instytucie Prymasowskim Ślubów Narodu na Jasnej Górze, który miał m.in. przygotowywać uroczystości Wielkiej Nowenny. Wkrótce potem komuniści odeszli od ustępstw poczynionych na rzecz Kościoła w czasie „odwilży” 1956 r. Wyrugowali z sal szkolnych krzyże, a ze szkół lekcje religii, drastycznie ograniczyli możliwość budowania kościołów i kaplic, zlikwidowali

14 kwietnia 1966, Gniezno. Msza święta przy Ołtarzu Tysiąclecia. Fot. NAC

Prymas Stefan Wyszyński

niższe seminaria duchowne, a nawet Krucjatę Wstrzemięźliwości. Powołali natomiast Stowarzyszenie Ateistów i Wolnomyślicieli oraz Towarzystwo Szkoły Świeckiej, a w 1962 r. odrębny IV Departament Służby Bezpieczeństwa, odpowiedzialny za zwalczanie Kościoła.

Wielka Nowenna pobudziła miliony katolików w całej Polsce do manifestowania przywiązania do wiary. Przygotowała ich do uroczystości milenium chrztu Polski. Uroczystości milenijne rozpoczęły się w Gnieźnie, a później odbywały się w Poznaniu, na Jasnej Górze, w Krakowie czy Piekarach Śląskich. Gromadziły setki tysięcy ludzi. Program duszpasterski skutkowało wybudzeniem się wiernych z letargu, w jaki zostali wpędzeni po latach komunistycznej propagandy i terroru. Spotykający się na milenijnych mszach dostrzegali, że nie są sami, że setki tysięcy innych także dąży do wyzwolenia się z totalitarnego jarzma.

Najważniejsze uroczystości odprawiono 3 maja 1966 r. na Jasnej Górze. Pod tą datą kard. Wyszyński zanotował: „Rozpoczynają się uroczystości milenijne na Jasnej Górze. Są prawie wszyscy biskupi z całej Polski. Nadzieje nasze na [obecność] Ojca Świętego zawiodły z winy Rządu”. Po czym dodał, że w południe „Sumę odprawia arcybiskup Wojtyła, a ja wygłaszam Słowo Boże i dopełniam Aktu oddania Narodu w macierzyńską niewolę Maryi za wolność Kościoła w Polsce i w świecie”.

Zapomniany epizod walki o wolność

Dwanaście lat później Karol Wojtyła został papieżem Janem Pawłem II, po kolejnych jedenastu latach upadł w Polsce komunizm, a Polacy znaleźli się na długiej drodze do odzyskiwania suwerenności państwowej i wolności obywatelskiej.

Gdy patrzymy na polskie drogi do wolności, przypominamy żołnierzy i działaczy

16 kwietnia 1966, Poznań. Wśród tłumu samochod-kaplica z kopią obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej

3 maja 1966, Częstochowa. Wierni na błoniach przed klasztorem paulinów na Jasnej Górze

8 maja 1966, Kraków. Metropolita krakowski abp Karol Wojtyła przy ołtarzu z relikwiami

powojennego podziemia oraz działających wówczas jawnie polityków Polskiego Stronnictwa Ludowego i Stronnictwa Pracy. Mówimy o powstaniu poznańskim z czerwca 1956 r., procesie październikowej „odwilży”, studenckiej rewolcie z marca 1968 r., robotniczych buntach z grudnia 1970 r., czerwca 1976 i lata 1980 r. Pamiętamy o „karnawale Solidarności”, najczęściej zaznaczając, że powstanie 10-milionowej opozycji nie byłoby możliwe bez narodowego przebudzenia, jakie dokonało się po pierwszej pielgrzymce Jana Pawła II do Polski w 1979 r.

Wymieniając wszystkie te wydarzenia, prowadzące Polaków do odrzucenia czerwonego totalitaryzmu, zapominamy zwykle o milenium chrztu Polski. Tymczasem wraz z Wielką Nowenną Tysiąclecia było one jednym z najbardziej masowych przejawów buntu wobec komunistycznego reżimu. Nie w sferze politycznej, ale w wymiarze duchowym. Przedsięwzięcia Prymasa Tysiąclecia miały na celu pobudzenie wiary, odrodzenia ducha, odrzucenie materialistycznych kłamstw i bożków. Kard. Wyszyński zachęcał do manifestacyjnego okazywania sprzeciwu wobec totalitaryzmu. „Źle się wyrzekać buntu przeciw łotrom” – zanotował w czasie swego uwięzienia.

Tekst Filip Musiał

{GALERIA:412947-412950-412953}